

5.6 Bezpieczeństwo państwa i wymiar sprawiedliwości

W projekcie ustawy budżetowej na 2009 r. w obszarach obrona narodowa, bezpieczeństwo publiczne, ochrona przeciwpożarowa i wymiar sprawiedliwości zaplanowano środki w łącznej wysokości 48.856.591 tys. zł, co oznacza ich nominalny wzrost o 3.785.414 tys. zł w porównaniu z ustawą budżetową na 2008 r.

Obrona narodowa

Środki przeznaczone na obronę narodową służą zapewnieniu bezpieczeństwa zewnętrznego państwa. Odpowiednia wysokość nakładów na obronę narodową ma strategiczne znaczenie dla sprawnego funkcjonowania naszego systemu obronnego, zapewnienia realizacji zobowiązań wynikających z członkostwa w NATO i UE oraz stwarza możliwość aktywnego zaangażowania w działania na rzecz utrzymania pokoju i bezpieczeństwa w kraju i na świecie. Zaplanowane wydatki gwarantują wykonanie zadań stojących przed Siłami Zbrojnymi Rzeczypospolitej Polskiej.

W projekcie budżetu na 2009 rok, w porównaniu do roku bieżącego, w resorcie obrony narodowej dokonano zmian metodologicznych w zakresie klasyfikowania wydatków do działów i rozdziałów budżetu oraz uwzględniono planowane zmiany organizacyjne.

Do najważniejszych z nich należy zaliczyć:

- utworzenie rozdziału Zabezpieczenie wojsk; w związku z porządkowaniem obszaru związanego z zabezpieczeniem funkcjonowania wojsk, oddzielono w Siłach Zbrojnych działalność logistyczną od szkoleniowo-operacyjnej,
- przeniesienie wydatków dotyczących zabezpieczenia logistycznego wojsk z Wojsk Lądowych, Sił Powietrznych, Marynarki Wojennej do rozdziału Zabezpieczenie wojsk,
- przeniesienie wydatków bieżących dotyczących utrzymania infrastruktury wojskowej z rozdziału Centralne wsparcie do rozdziału Zabezpieczenie wojsk,
- likwidację rozdziału Pozostałe jednostki wojskowe,
- likwidację rozdziału Zespoły kontaktowe i struktury dowodzenia NATO i przeniesienie wydatków do rozdziału Pozostała działalność,
- przeniesienie z rozdziału Dowodzenie i kierowanie Siłami Zbrojnymi RP wydatków dotyczących utrzymania Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych do rozdziału Zabezpieczenie wojsk, natomiast wydatków Inspektoratu Wojskowej Służby Zdrowia do rozdziału Pozostała działalność,
- zaplanowanie nakładów na rzecz wojskowej służby zdrowia jedynie w dziale Ochrona zdrowia.

Wydatki obronne na 2009 rok zaplanowane zostały zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 25 maja 2001 r. *o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej*, czyli w wysokości 1,95 % PKB roku 2008. Wydatki obronne obejmują wydatki budżetowe w części budżetu państwa „obrona narodowa” oraz wydatki budżetowe w dziale „obrona narodowa” w innych częściach budżetu państwa.

Łączna wysokość wydatków obronnych wynosi 25.010.700 tys. zł, z tego:

- 1) wydatki w części 29. Obrona narodowa – 24.569.775 tys. zł;
- 2) wydatki w dziale 752 - Obrona narodowa realizowane w innych częściach budżetu państwa – 440.925 tys. zł; powyższa kwota obejmuje:
 - 48.925 tys. zł na realizację Programu Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych w latach 2007-2012, w pozostałych resortach i województwach. Środki przeznaczone są przede wszystkim na zakupy i utrzymanie państwowych rezerw mobilizacyjnych, utrzymanie obiektów specjalnych, stanowisk kierowania i rezerw państwowej służby zdrowia, konserwację sprzętu technicznego – wojskowego i agregatów prądotwórczych dla zapewnienia awaryjnych źródeł zasilania w czasie kryzysu i wojny oraz szkolenia obronne. Wydatki na ten cel wzrosły, w porównaniu do wielkości ujętej w ustawie budżetowej na 2008 rok, o kwotę 2.125 tys. zł, tj. o 4,5%,
 - 88.000 tys. zł w części 20. Gospodarka na zabezpieczenie realizacji zadań wynikających z „Programu Mobilizacji Gospodarki na lata 2009 – 2018”. W ramach Programu realizowane są zadania związane z utrzymaniem przez przedsiębiorców mocy produkcyjnych i remontowych na potrzeby Sił Zbrojnych RP. Środki przeznaczone są na pokrycie kosztów związanych z remontami budynków i konserwacją urządzeń, ich amortyzacją oraz ochroną obiektów. Wydatki na ten cel wzrosły, w porównaniu do wielkości ujętej w ustawie budżetowej na 2008 rok, o kwotę 26.000 tys. zł, tj. o 41,9%,
 - 304.000 tys. zł w części 28. Nauka na sfinansowanie projektów badawczych i celowych w dziedzinie obronności.

Łączne nakłady na obronę narodową w 2009 r. w porównaniu do kwoty ujętej w ustawie budżetowej na 2008 r. będą wyższe o 10,3%, tj. o 2.329.105 tys. zł; w części 29. Obrona narodowa wzrost wynosi 1.996.980 tys. zł, tj. 8,8% natomiast w dziale 752 – Obrona narodowa w innych częściach budżetu państwa – 332.125 tys. zł, co stanowi 405,3% kwoty ujętej w ustawie budżetowej na 2008 rok.

Cele stojące przed obroną narodową zostały sformułowane w oparciu o Strategię Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, Strategię Wojskową

Rzeczypospolitej Polskiej, Polityczno-Strategiczną Dyrektywę Obronną oraz w Programie Rozwoju Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej na lata 2007-2012.

Dla realizacji celów strategicznych zaplanowane zostały następujące zadania priorytetowe:

- 1) przygotowanie warunków do wprowadzenia pełnej profesjonalizacji Sił Zbrojnych RP;
- 2) modernizacja techniczna Sił Zbrojnych RP;
- 3) misje i operacje pokojowe NATO, Unii Europejskiej i sojusznicze poza granicami kraju;
- 4) realizacja zobowiązań międzynarodowych, w tym Celów Sił Zbrojnych NATO i Wymagań Długoterminowych dla Rzeczypospolitej Polskiej, przygotowanie pododdziałów do użycia w ramach Sił Odpowiedzi NATO oraz Grup Bojowych Unii Europejskiej;
- 5) realizacja Programu „Wypożyczenie Sił Zbrojnych RP w samoloty wielozadaniowe”.

Program profesjonalizacji Sił Zbrojnych RP na lata 2008-2010 został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 5 sierpnia 2008 r.

Celem programu jest zwiększenie skuteczności i efektywności działania Sił Zbrojnych RP, mobilności i gotowości do działania w krótkim czasie, w warunkach wzrostu zagrożeń bezpieczeństwa: międzynarodowego terroryzmu, konfliktów regionalnych na tle etnicznym i religijnym, migracji ludności i niekontrolowanej proliferacji broni masowego rażenia. Cel realizowany jest poprzez przebudowę wszystkich systemów funkcjonalnych (szkolenia, nowoczesnego uzbrojenia, systemu mobilizacyjnego, zabezpieczenia logistycznego oraz zakwaterowania) dla osiągnięcia w krótkim czasie zdolności do profesjonalnego obsługiwanego nowoczesnej techniki wojskowej.

Wydatki związane z profesjonalizacją to kwota 1.418.437 tys. zł, z przeznaczeniem na:

- utrzymanie personelu wojskowego i cywilnego – 687.300 tys. zł; kwota ta uwzględnia wzrost stanów średniorocznych oraz projektowany katalog świadczeń i należności dla żołnierzy, skutki podwyższenia wskaźnika wielokrotności kwoty bazowej uposażeń z 2,48 do 2,60. Zmiany te mają na celu stworzenie motywacji do podjęcia lub kontynuacji zawodowej służby wojskowej,
- przystosowanie infrastruktury i zabezpieczenie zakwaterowania żołnierzy zawodowych - 358.800 tys. zł,
- ochronę obiektów i utrzymanie czystości w jednostkach wojskowych - 236.800 tys. zł,
- przyspieszenie procesu inwestycyjnego związanego z budową mieszkań dla żołnierzy zawodowych – 110.437 tys. zł,
- przygotowanie dokumentacji szkoleniowej, rekonwersję kadr i promocję obronności – 25.100 tys. zł.

W 2009 r. kontynuowana będzie modernizacja techniczna Sił Zbrojnych RP dla zapewnienia warunków do stopniowego osiągania przez Siły Zbrojne pełnej interoperacyjności w ramach Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego oraz standardów pozostałych krajów członkowskich tej organizacji w zakresie uzbrojenia, wyposażenia, mobilności i możliwości prowadzenia działań wojskowych w każdych warunkach.

Wydatki majątkowe określone zostały na kwotę 5.217.700 tys. zł; w stosunku do kwoty ujętej w ustawie budżetowej na 2008 r. (4.997.621 tys. zł) rosła o 220.079 tys. zł, czyli o 4,4%. Udział tych wydatków w wydatkach obronnych wyniesie 20,9%, gwarantując realizację postanowień *ustawy z dnia 25 maja 2001 r. o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej*.

Przebudowa i modernizacja techniczna Sił Zbrojnych wspierana będzie środkami w wysokości 261.623 tys. zł pochodzącymi z Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych.

Udział Sił Zbrojnych RP w misjach i operacjach pokojowych NATO, Unii Europejskiej, ONZ i koalicyjnych poza granicami kraju jest realizowany dla zapewnienia bezpieczeństwa europejskiego i światowego. Na realizację tego celu zaplanowano łączną kwotę 765.406 tys. zł, tj. wyższą w stosunku do roku 2008 o 85.712 tys. zł, czyli o 12,6%. Wzrost wydatków wynika głównie z koncentracji zadań związanych z zabezpieczeniem funkcjonowania polskich kontyngentów wojskowych w Afganistanie i Czadzie.

Program wyposażenia Sił Zbrojnych RP w samoloty wielozadaniowe realizowany jest od 2001 r. na podstawie ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. *o ustanowieniu programu wieloletniego „Wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w samoloty wielozadaniowe” i zapewnieniu warunków jego realizacji* (Dz. U. Nr 89, poz. 972 z późn. zm.), stosownie do zadań wynikających z systemu obronnego i przyjętych zobowiązań sojuszniczych. Na realizację programu w 2009 r. w części 29. Obrona narodowa zostały zaplanowane nakłady w kwocie 148.600 tys. zł przeznaczone na przygotowanie infrastruktury lotniskowej i szkolenia personelu oraz 85.000 tys. zł na uregulowanie należności związanych z podatkiem od towarów i usług.

Wyznaczone przez resort obrony narodowej cele strategiczne i zaplanowane zadania priorytetowe będą w 2009 r. osiągane również w wyniku udziału w następujących przedsięwzięciach realizowanych w ramach programów inwestycyjnych NATO:

- Program Inwestycyjny NATO w Dziedzinie Bezpieczeństwa (NSIP) – 59.000 tys. zł (kwota ta stanowi wkład strony polskiej do budżetu inwestycyjnego NATO),
- system obserwacji obiektów naziemnych z powietrza (AGS) – 8.978 tys. zł,
- Powietrzne Siły Wczesnego Ostrzegania i Naprowadzania NATO (NAPMO – NATO Airborne Early Warning and Central Programme Management Organisation) – 1.500 tys. zł,

- strategiczny transport lotniczy (NSAC – C – 17) – 19.144 tys. zł.

Wydatki budżetowe na obronę narodową, a zwłaszcza wydatki majątkowe mają również wpływ na realizację celów gospodarczych i społecznych państwa. Dotyczy to w szczególności:

- wpływu na kondycję ekonomiczną spółek należących do przemysłowego potencjału obronnego, w których resort obrony narodowej dokonuje zamówień na dostawy uzbrojenia i sprzętu wojskowego, a w przypadku dostaw z importu również na inne sektory gospodarki poprzez wykonanie umów offsetowych,
- realizacji wzrastających dostaw nowoczesnego uzbrojenia i sprzętu wojskowego i ich wpływu na zwiększenie zatrudnienia w spółkach przemysłowego potencjału obronnego, często w rejonach dotkniętych bezrobociem.

Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa

W projekcie ustawy budżetowej na rok 2009 w dziale bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa zostały zaplanowane wydatki w wysokości 14.111.724 tys. zł, co oznacza wzrost w porównaniu do wydatków ujętych w ustawie budżetowej na rok 2008 (bez wydatków na finansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej) o 7,9%. Wzrost ten związany jest głównie z realizacją „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Biura Ochrony Rządu w latach 2007- 2009.

Wydatki te przeznaczone będą głównie na realizację zadań wykonywanych przez służby mundurowe tj.:

- Policję – 9.102.594 tys. zł na ochronę obywateli i utrzymanie porządku publicznego oraz ograniczenie poziomu przestępczości i poprawę społecznego poczucia bezpieczeństwa, inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym, wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców,
- Straż Graniczną - 1.653.719 tys. zł na ochronę granicy państwowej i kontrolę ruchu granicznego, rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców w zakresie właściwości Straży Granicznej, zapewnienie bezpieczeństwa w komunikacji międzynarodowej i porządku publicznego w zasięgu terytorialnym przejść granicznych, rozpoznawanie i przeciwdziałanie zagrożeniom terroryzmem,
- Straż Pożarną – 2.330.854 tys. zł na ochronę przeciwpożarową i działalność ratowniczo-gaśniczą oraz zapobiegawczą, w tym na: rozpoznawanie zagrożeń pożarowych, organizowanie i prowadzenie akcji ratowniczych w czasie pożarów i klęsk żywiołowych, wykonywanie pomocniczych specjalistycznych czynności ratowniczych w czasie klęsk

żywiolowych, zapewnienie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,

- Biuro Ochrony Rządu – 211.075 tys. zł na zapewnienie bezpieczeństwa najważniejszym osobom w państwie, delegacjom państw obcych przebywających na terytorium RP, a także na ochronę polskich przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych oraz przedstawicielstw przy organizacjach międzynarodowych poza granicami RP,
- Centralne Biuro Antykorupcyjne, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencję Wywiadu – 765.301 tys. zł na zwalczanie korupcji w życiu publicznym i gospodarczym oraz na działalność wywiadu i kontrwywiadu. W ramach wydatków na ten cel ujęto środki na zmianę wielokrotności kwot bazowych funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, w związku z wykonaniem decyzji Prezesa Rady Ministrów ustalającej relacje pomiędzy wartościami wielokrotności kwoty bazowej stanowiącej przeciętne uposażenie funkcjonariuszy wyżej wymienionych służb specjalnych.

W wydatkach na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową uwzględniono również kwotę w wysokości 11.480 tys. zł z przeznaczeniem na zadania z zakresu zarządzania kryzysowego, w tym na działalność Rządowego Centrum Bezpieczeństwa.

Ponadto, w ramach ww. wydatków realizowanych z zakresu bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej realizowane są programy:

- „Program modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Biura Ochrony Rządu w latach 2007- 2009”, w tym na wzrost wielokrotności kwoty bazowej stanowiącej przeciętne uposażenie funkcjonariuszy - o 0,17 dla funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej, o 0,18 dla funkcjonariuszy Biura Ochrony Rządu i 0,22 dla funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej. W 2009 r. na ten Program przeznaczono środki w wysokości 2.580.396 tys. zł,
- Rządowy program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej” – 3.320 tys. zł.

W ramach wydatków realizowanych z budżetu części 42 – Sprawy wewnętrzne finansowana jest pomoc socjalna dla cudzoziemców ubiegających się o status uchodźcy. Pomoc ta świadczona jest w ośrodkach dla cudzoziemców lub przez przyznanie świadczenia pieniężnego na pokrycie we własnym zakresie kosztów pobytu na terytorium RP. Na ten cel w projekcie ustawy budżetowej na 2009 r. ujęto środki w wysokości 66.407 tys. zł, w tym 20.000 tys. zł, w związku ze wzrostem liczby osób ubiegających się o status uchodźcy.

Wymiar sprawiedliwości

W projekcie ustawy budżetowej na 2009 rok wydatki na wymiar sprawiedliwości zaplanowane zostały w wysokości 9.734.167 tys. zł, co w stosunku do wydatków ujętych w ustawie budżetowej na rok 2008 (bez wydatków na finansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej) oznacza nominalny wzrost o 423.106 tys. zł, tj. o 4,5%.

W obszarze wymiaru sprawiedliwości, do najistotniejszych z punktu widzenia wysokości nakładów, należą wydatki na funkcjonowanie sądownictwa powszechnego, jednostek powszechnych prokuratury oraz więziennictwa.

Na zadania realizowane przez **sądownictwo powszechne**, sklasyfikowane w dziale wymiar sprawiedliwości zaplanowano środki w wysokości 5.425.539 tys. zł, tj. o 309.135 tys. zł więcej niż w 2008 roku.

Zakładany poziom wydatków wynika ze zmian regulacji prawnych oraz związany jest ze zwiększeniem wydatków na wynagrodzenia (wzrost o 13,3%), przede wszystkim z projektowanym wzrostem wynagrodzenia sędziów wszystkich szczebli oraz ze wzrostem zatrudnienia o 1000 etatów (w tym 500 etatów asystentów sędziego, 400 etatów urzędniczych, 100 etatów referendarzy).

Wśród regulacji prawnych skutkujących wzrostem wydatków w 2009 r. wskazać należy projekt *ustawy o zmianie ustawy - kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw*, przewidujący wprowadzenie elektronicznego postępowania upominawczego, a także projektowane zmiany dotyczące zagadnień wynagrodzeń tłumaczy przysięgłych oraz kuratorów zawodowych i aplikantów kuratorskich.

Wydatki majątkowe w wysokości 416.384 tys. zł zaplanowane zostały na poziomie umożliwiającym przede wszystkim realizację zadań związanych z reformą wymiaru sprawiedliwości. Są to głównie wydatki, które zostaną przeznaczone na powiększenie i modernizację bazy lokalowej, kontynuację rozpoczętych programów informatycznych, mających na celu poprawę skuteczności i szybkości pracy sądów, takich jak program Nowej Księgi Wieczystej oraz rozpoczęcie wdrażania nowych np. Systemu Wspomagania Organizacji Rozpraw.

Na zadania wykonywane przez **jednostki powszechne prokuratury** w ustawie budżetowej na rok 2009 zaplanowano wydatki w wysokości 1.472.694 tys. zł, co w stosunku do 2008 roku oznacza wzrost o 77.097 tys. zł.

W ramach tych środków zagwarantowano przede wszystkim, analogiczny jak w przypadku sędziów wzrost wynagrodzeń prokuratorów, co wynika z prawnego powiązania wysokości wynagrodzeń tych grup zawodowych, a także zagwarantowano środki na zakończenie lub kontynuację inwestycji budowlanych oraz modernizację oprogramowania

i częściową wymianę sprzętu komputerowego. Wydatki majątkowe jednostek powszechnych prokuratury zaplanowano w wysokości 57.202 tys. zł.

Nakłady na **więziennictwo** w 2009 roku wyniosą 2.430.999 tys. zł i będą wyższe w porównaniu do 2008 roku o 39.145 tys. zł.

W 2009 roku kontynuowany będzie „Program pozyskiwania nowych miejsc zakwaterowania w jednostkach organizacyjnych więziennictwa w latach 2006-2009” mający na celu zmniejszenie przeładunku jednostek penitencjarnych. Zaplanowane w budżecie więziennictwa wydatki inwestycyjne w wysokości 199.570 tys. zł pozwolą na utworzenie 2.499 nowych miejsc dla osadzonych.

Izolacja przestępców i resocjalizacja skazanych jest podstawowym zadaniem wymiaru sprawiedliwości, niemniej jednak poza tradycyjnym systemem izolacji przestępców w zakładach karnych, w roku 2009 planuje się wprowadzanie nowego systemu odbywania kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie tzw. dozoru elektronicznego.

W 2009 r. przewidziano wzrost poziomu uposażeń funkcjonariuszy służby więziennej i dostosowanie ich do charakteru i specyfiki realizowanych zadań, odpowiedzialności i uciążliwości pracy. Realizacja tego celu ma zostać przeprowadzona przez podniesienie wskaźnika wielokrotności kwoty bazowej, w oparciu o który ustala się uposażenia funkcjonariuszy z poziomu 2,48 do poziomu 2,65. Na powyższy cel przeznaczono w 2009 r. kwotę 84.180 tys. zł.